

Rapport

Nederland over (Zwarte) Piet

Opinieonderzoek I&O Research

Colofon

Peiling I&O Research

I&O Research

Piet Heinkade 55

1019 GM Amsterdam

Rapportnummer

2022/289

Datum

december 2022

Auteurs

Milan Driessen

Asher van der Schelde

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

1	Draagvlak Zwarte Piet	9
1.1	Draagvlak voor traditionele Zwarte Piet neemt weer licht af	9
1.1.1	Nederlanders met een migratieachtergrond vaker voor verandering	11
1.1.2	Jongeren minder vaak voor het behoud van traditionele Piet	15
1.2	Vooraf Surinaamse en Antilliaanse Nederlanders blij met verandering	18
1.3	Helpt Nederlanders: Sinterklaastraditie moet blijven zoals hij is	19
1.4	Ruime meerderheid wil Sinterklaasfeest behouden	21
1.5	Ook op platteland steeds minder animo voor Zwarte Piet	24
2	Onderzoeksverantwoording	25

Belangrijkste uitkomsten

Opnieuw minder Nederlanders willen alleen Zwarte Piet

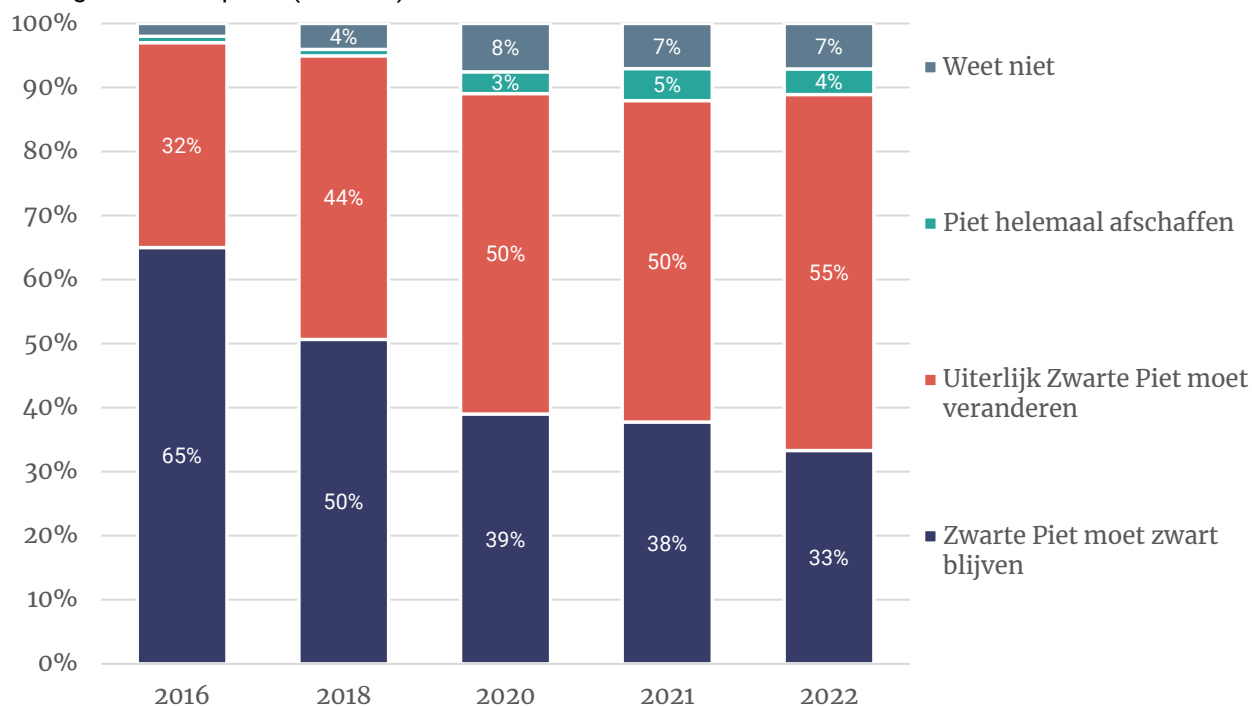
In 2016 vond de ruime meerderheid (65%) van de Nederlanders nog dat Zwarte Piet zwart diende te blijven. Zes jaar later is dit compleet anders. Nog maar een derde (33%) is voorstander van een Zwarte Piet, terwijl 55 procent vindt dat zijn uiterlijk moet veranderen¹. Ook ten opzichte van vorig jaar is het draagvlak afgenomen. Toen was 38 procent voorstander van een Zwarte Piet.

Een klein deel (4%) vindt dat Piet (ongeacht zijn kleur) helemaal moet worden afgeschaft, maar de meeste Nederlanders vinden dat het uiterlijk van Piet moet veranderen. Bijvoorbeeld door het uiterlijk geleidelijk (13%) of direct (13%) te veranderen naar een Schoorsteen Piet met roetvegen en een lichtere huidskleur, het uiterlijk helemaal te veranderen naar een witte of gekleurde huidskleur (4%) of een mix van allerlei soorten Pieten (25%).

Nederlanders met een Surinaamse of Antilliaanse achtergrond zijn het vaakst van mening dat het uiterlijk van Piet moet worden aangepast. Een vierde (25%) van hen is voorstander van een Zwarte Piet. Een kleiner gedeelte (17%) wil Piet helemaal afschaffen, terwijl 59 procent pleit voor een aanpassing van het uiterlijk.

Figuur A - Wat vindt u? Kunt u één van onderstaande uitspraken kiezen?

Basis: gehele steekproef (n=1.457)

¹ De volgende antwoordopties zijn samengevoegd in de antwoordcategorie 'Uiterlijk Zwarte Piet moet veranderen': "Er moet een mix zijn van Zwarte Pieten, Schoorsteen Pieten en gekleurde Pieten", "Het uiterlijk van Zwarte Piet moet geleidelijk veranderend (naar een Schoorsteen Piet met roetvegen en een lichtere huidskleur)", "Het uiterlijk van Zwarte Piet moet direct veranderen (naar een Schoorsteen Piet met roetvegen en een lichtere huidskleur)" en "Het uiterlijk van Zwarte Piet moet helemaal veranderen (alleen nog witte of gekleurde huidskleur)."

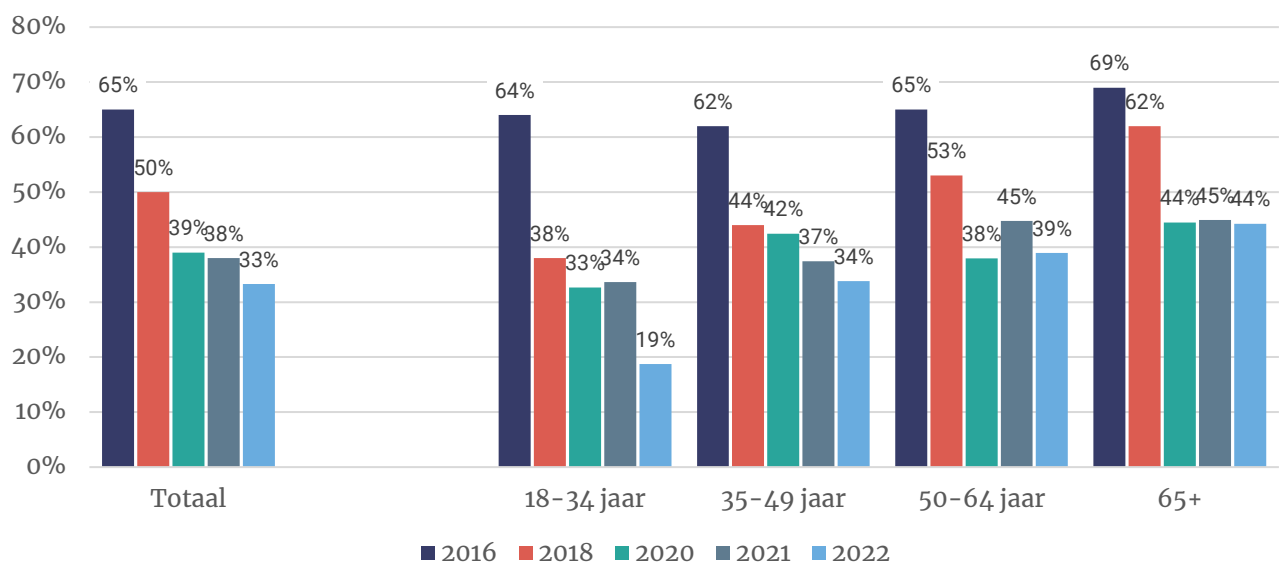
Jongeren minder vaak voor het behoud van traditionele Piet

Jongeren waren al sinds 2018 het minst vaak voor een Piet met zwarte huidskleur, maar afgelopen jaar is dat nog verder teruggelopen van 34 naar 19 procent (figuur B). Bij de leeftijdsgroepen tot 65 jaar zien we een kleinere daling en onder 65-plussers blijven ruim vier op de tien vinden dat ‘Zwarte Piet moet blijven zoals het was’.

Veel autochtone Nederlandse jongeren geven aan dat ze het Sinterklaasfeest zelf wel prettig vinden, maar dat Zwarte Piet niet meer van deze tijd is en moet veranderen of worden afgeschaft.

De mening van jongeren is daarnaast sterk veranderd ten opzichte van 2016. Een jongere benoemt dit zelf ook: “Sinterklaasfeest is gewoon leuk. Zwarte Piet dacht ik vroeger ook niks raars bij maar achteraf gezien is het best vreemd.”

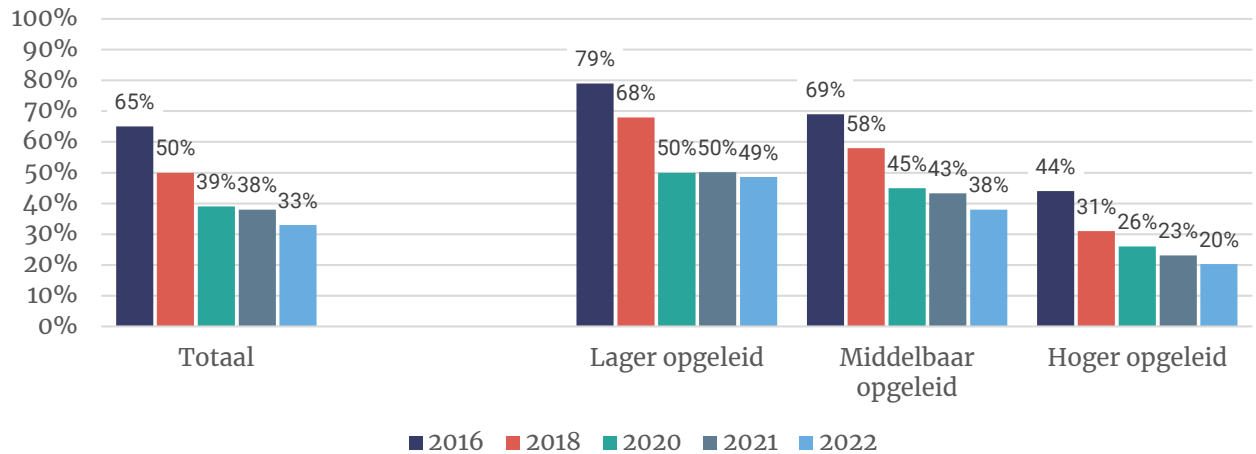
Figuur B- “Het uiterlijk van Zwarte Piet moet blijven zoals het was (met zwarte huidskleur)” (% naar leeftijd)
Basis: gehele steekproef (n=1.457)

Lager- en middelbaar opgeleiden vaker voorstander van traditionele Zwarte Piet

Het aandeel Nederlanders dat het liefst een zwart geschminkte Piet heeft is sinds 2016 gehalveerd van 65 naar 33 procent. Onder hoogopgeleiden is dit aandeel nog steeds dalend, maar onder laagopgeleiden is dit al enkele jaren de helft.

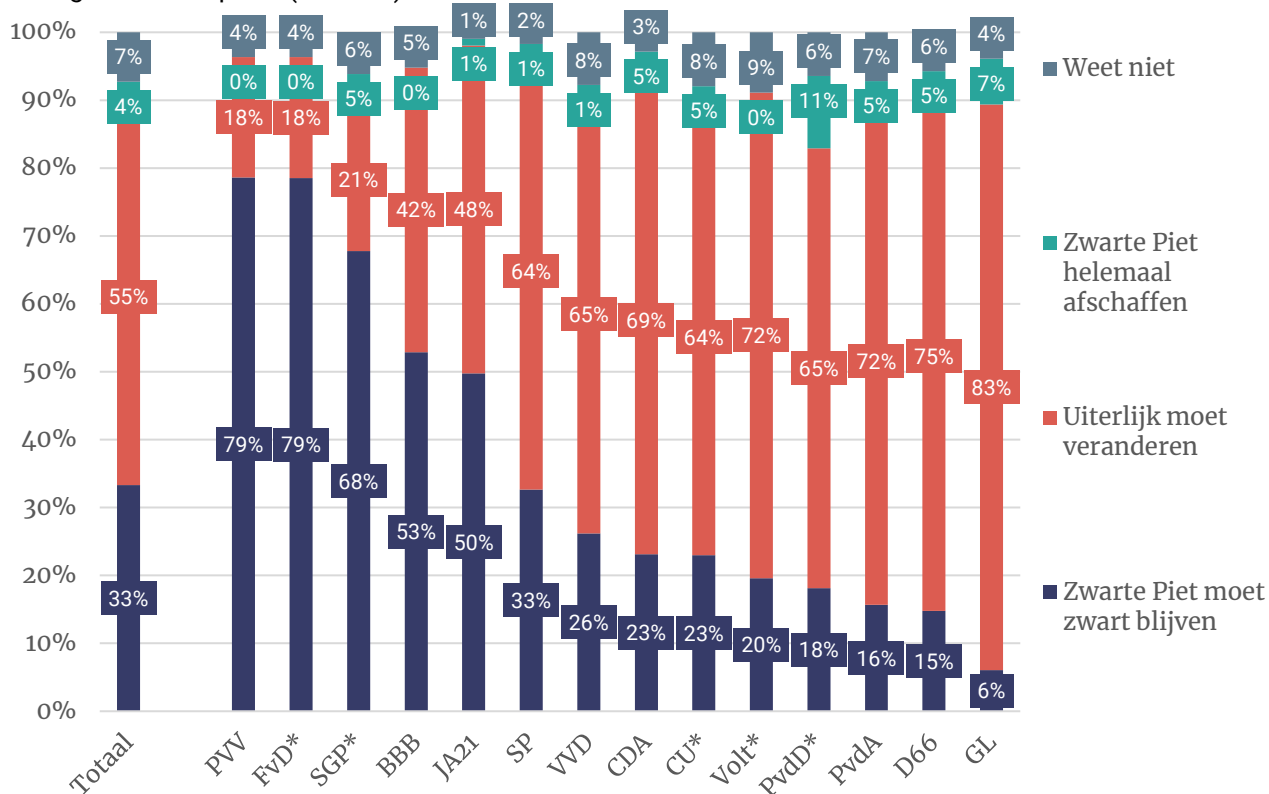
Figuur C - "Het uiterlijk van Zwarte Piet moet blijven zoals het was (met zwarte huidskleur)" (% naar opleiding) Basis: gehele steekproef (n=1.457)

Grote verdeeldheid naar politieke voorkeur

Kiezers op de rechterflank zijn groter voorstander van de traditionele Zwarte Piet dan linkse kiezers. De huidige kiezers van PVV, FvD en SGP vinden in grote meerderheid dat Zwarte Piet zwart moet blijven. Kiezers van BBB en JA21 zijn meer verdeeld: meer dan vier op de tien is voorstander van een Piet met een veranderd uiterlijk en de helft is voor het behoud 'zoals het was met een zwarte huidskleur'. Bij de overige partijen is een duidelijke minderheid voorstander van het behoud van de traditionele Zwarte Piet.

Figuur D - Wat vindt u? Moet Zwarte Piet zwart blijven, geleidelijk/direct veranderen, helemaal verdwijnen?
Basis: gehele steekproef (n=1.457)

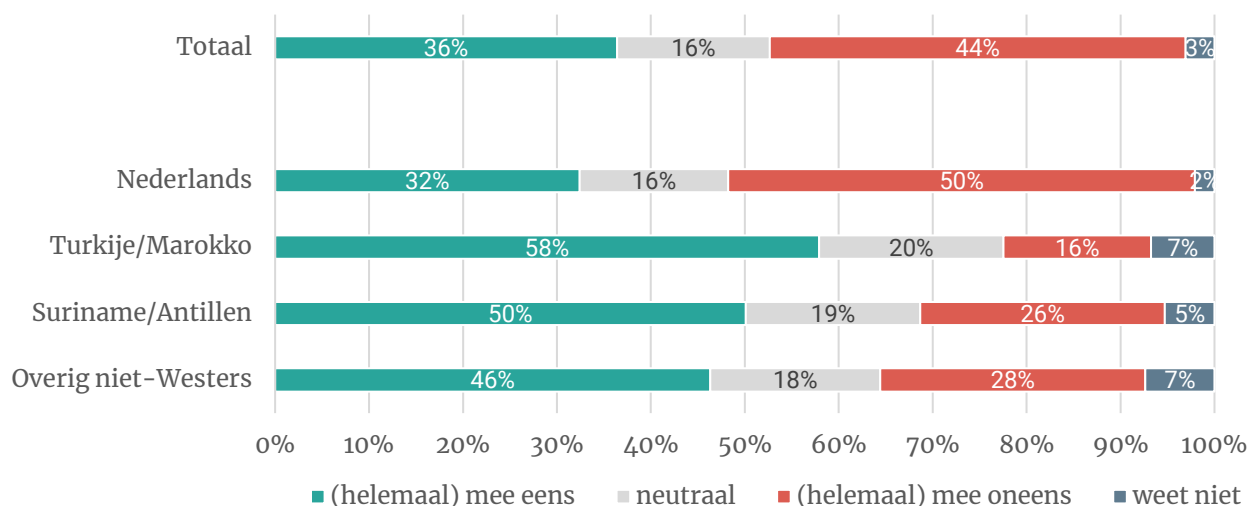

Dat donkere Nederlanders zich gediscrimineerd voelen is voor meeste autochtone Nederlanders onvoldoende reden voor verandering

Voor de helft van de ‘autochtone’ Nederlanders is het onvoldoende reden om het uiterlijk van Zwarte Piet aan te passen als donkere Nederlanders zich hierdoor gediscrimineerd voelen (figuur E). Ook volgens de helft van de Nederlanders met een Surinaamse of Antiliaanse (50%) en een meerderheid van Nederlanders met een Turkse of Marokkaanse achtergrond (58%) is dit afdoende reden.

Figuur E- Als donkere Nederlanders zich gediscrimineerd voelen door de verschijning van Zwarte Piet, is dat voldoende reden het uiterlijk van Zwarte Piet aan te passen

Basis: gehele steekproef (n=1.457)

Verantwoording

Dit onderzoek vond plaats van vrijdag 11 november tot maandagochtend 14 november.

In totaal werkten 1.457 Nederlanders van 18 jaar of ouder mee aan dit onderzoek.

Het grootste deel is afkomstig het I&O Research Panel, een kleiner deel (246) uit PanelClix.

Dit zijn allen Nederlanders met een niet-westerse migratie-achtergrond.

Totaal	Etniciteit		Naar land van herkomst			
	Niet-westerse migratieachtergrond	Westerse migratieachtergrond	Nederland	Turkije/ Marokko	Suriname/ Antillen	Overig niet-Westerners
1457	246	82	1127	73	104	69

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2021. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard.

1 Draagvlak Zwarte Piet

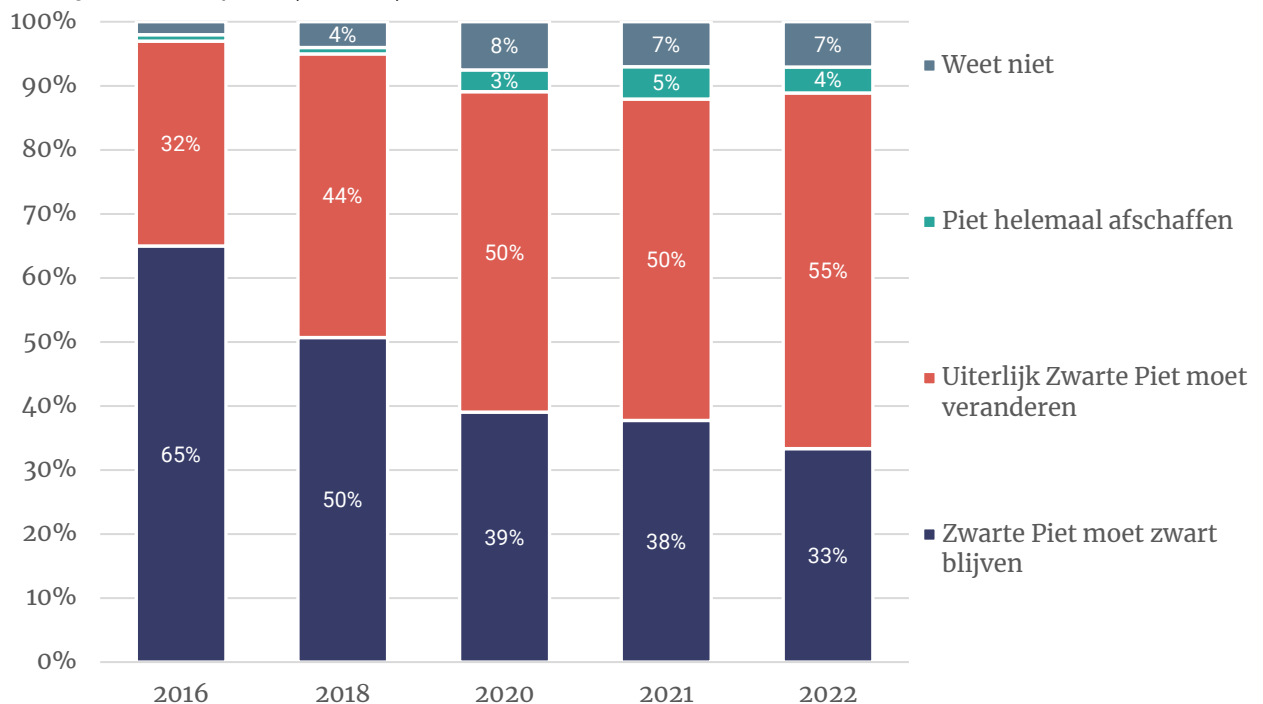
1.1 Draagvlak voor traditionele Zwarte Piet neemt weer licht af

Een op de drie Nederlanders vindt dat het uiterlijk van Zwarte Piet onveranderd moet blijven, met een zwarte huidskleur dus (Figuur 1.1). Toen we deze meting voor het eerst uitvoerden in 2016 vond twee derde van de Nederlanders dit nog. Het draagvlak voor de traditionele Zwarte Piet nam over de jaren heen dus sterk af. De afgelopen jaren neemt het draagvlak minder snel af dan in de jaren daarvoor.

Een klein deel (4%) vindt dat Piet (ongeachte zijn kleur) helemaal moet worden afgeschaft. De meeste Nederlanders vinden dat het uiterlijk van Piet moet veranderen². Bijvoorbeeld door het uiterlijk geleidelijk (13%) of direct (13%) naar een Schoorsteen Piet met roetvegen en een lichtere huidskleur, het uiterlijk helemaal te veranderen naar een witte of gekleurde huidskleur (4%) of een mix van allerlei soorten Pieten (25%).

Figuur 1.1- Wat vindt u? Kunt u één van onderstaande uitspraken kiezen?

Basis: gehele steekproef (n=1.457)

² Zie Tabel 1.1 voor de antwoordcategorieën

Tabel 1.1- Wat vindt u? Kunt u één van onderstaande uitspraken kiezen?

Kleurindeling conform Figuur 1.1. Basis: gehele steekproef (n=1.457)

	2016	2018	2020	2021	2022
Piet moet helemaal worden afgeschaft (geen gekleurde of Zwarte Pieten)	1%	1%	3%	5%	4%
Er moet een mix zijn van Zwarte Pieten, Schoorsteen Pieten (roetvegen, lichtere huidskleur) en gekleurde Pieten.	14%	19%	21%	21%	25%
Het uiterlijk van Zwarte Piet moet geleidelijk veranderen (naar een Schoorsteen Piet met roetvegen en een lichtere huidskleur)	13%	17%	15%	13%	13%
Het uiterlijk van Zwarte Piet moet direct veranderen (naar een Schoorsteen Piet met roetvegen en een lichtere huidskleur)	4%	6%	10%	12%	13%
Het uiterlijk van Zwarte Piet moet helemaal veranderen (alleen nog witte of gekleurde huidskleur)	1%	2%	5%	4%	4%
Het uiterlijk van Zwarte Piet moet blijven zoals het was (met zwarte huidskleur)	65%	50%	39%	38%	33%
Weet ik niet	2%	4%	8%	7%	7%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

1.1.1 Nederlanders met een migratieachtergrond vaker voor verandering

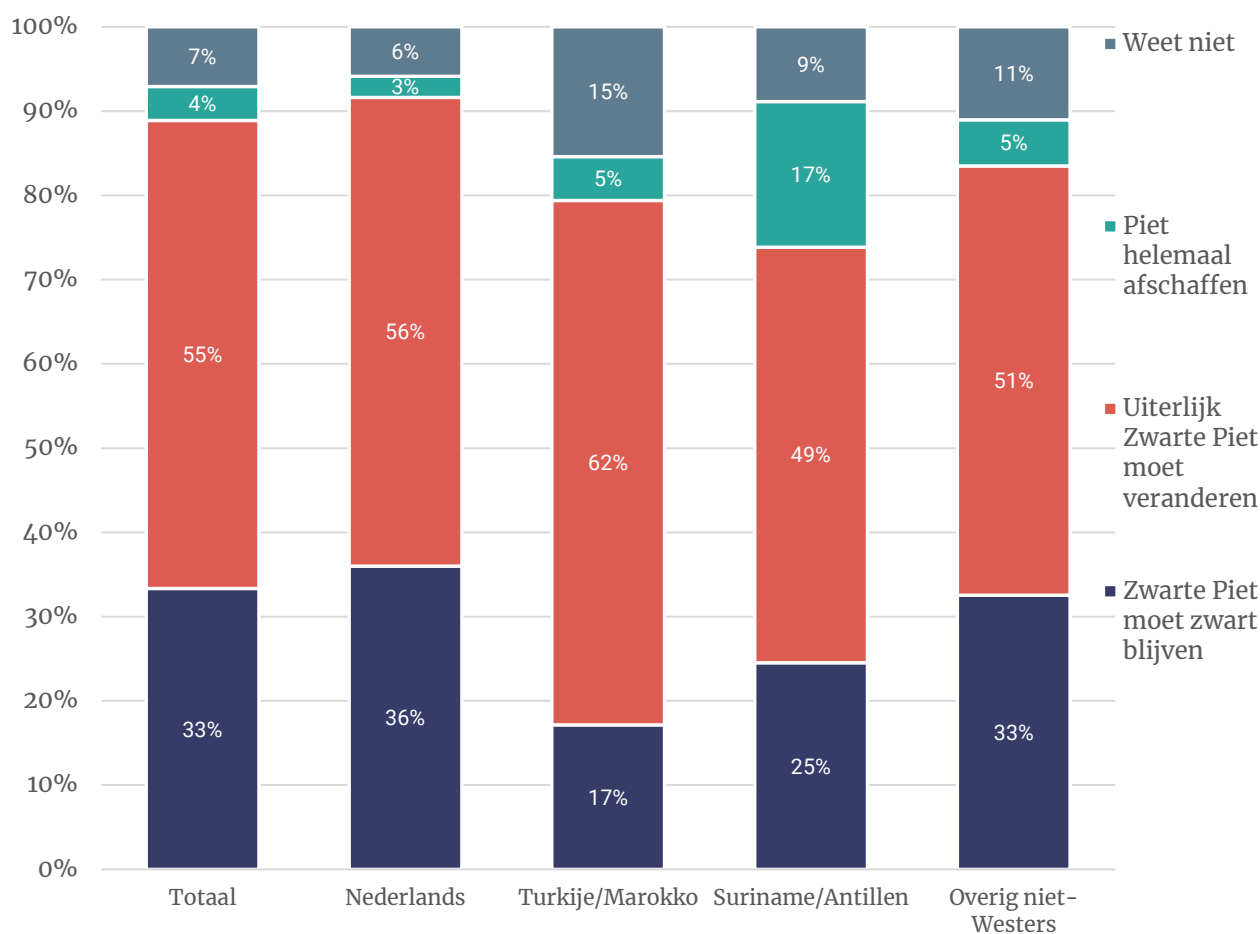
In de houding ten opzichte van Zwarte Piet zien we een verschil naar etnische achtergrond: van Nederlanders met een niet-westerse achtergrond³ is het aandeel dat voor een directe verandering van Zwarte Piet of een algehele afschaffing is veel groter dan onder Nederlanders zonder migratieachtergrond.

Met name onder Nederlanders met een Surinaamse of Antilliaanse achtergrond is veel vaker steun voor het volledig afschaffen van Piet (17%). Ongeveer de helft vindt dat Piet moet veranderen. Een kwart van hen is van mening dat Piet zwart moet blijven.

Van de Nederlanders met een Turkse of Marokkaanse achtergrond vindt een ruime meerderheid (62%) dat het uiterlijk van Piet moet veranderen.

Figuur 1.2- Wat vindt u? Kunt u één van onderstaande uitspraken kiezen? (Naar achtergrond)

Basis: gehele steekproef (n=1.457)

³ NW-migranten n = 246, Suriname/Antillen 104, Turkije/Marokko 73, overig niet-westers 69.

Tabel 2 - Wat vindt u? Kunt u één van onderstaande uitspraken kiezen? (Naar achtergrond)

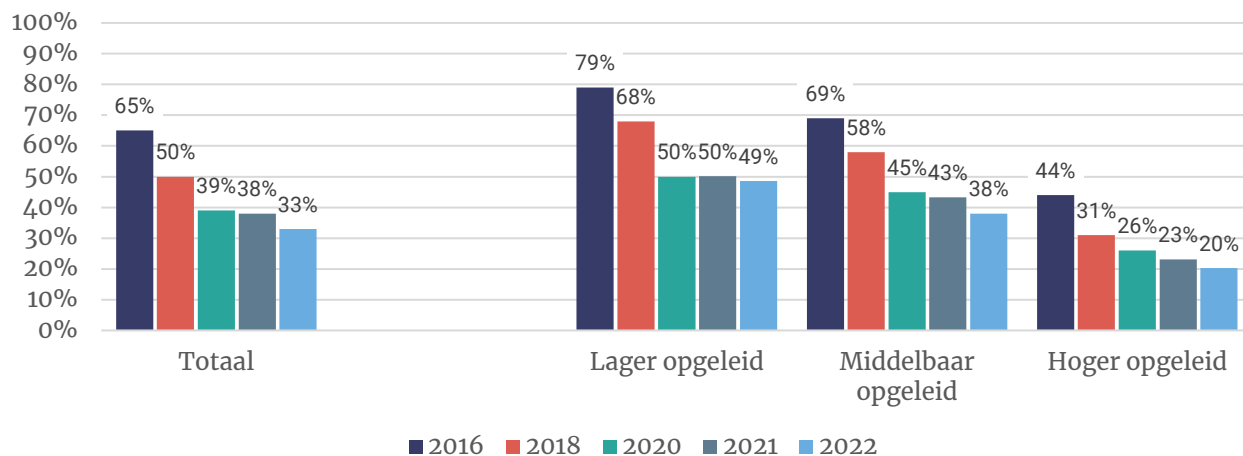
Basis: gehele steekproef (n=1.457)

	Totaal	Nederlands	Surinaams / Antilliaans	Turks / Marokkaans	Overig niet- Westers
Piet moet helemaal worden afgeschaft (geen gekleurde of Zwarte Pieten)	4%	3%	17%	5%	5%
Er moet een mix zijn van Zwarte Pieten, Schoorsteen Pieten (roetvegen, lichtere huidskleur) en gekleurde Pieten.	25%	26%	20%	18%	18%
Het uiterlijk van Zwarte Piet moet geleidelijk veranderen (naar een Schoorsteen Piet met roetvegen en een lichtere huidskleur)	13%	13%	9%	14%	10%
Het uiterlijk van Zwarte Piet moet direct veranderen (naar een Schoorsteen Piet met roetvegen en een lichtere huidskleur)	13%	13%	10%	19%	19%
Het uiterlijk van Zwarte Piet moet helemaal veranderen (alleen nog witte of gekleurde huidskleur)	4%	4%	10%	11%	4%
Het uiterlijk van Zwarte Piet moet blijven zoals het was (met zwarte huidskleur)	33%	36%	25%	17%	33%
Weet ik niet	7%	6%	9%	15%	11%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

Lager- en middelbaar opgeleiden vaker voorstander van traditionele Zwarte Piet

Het aandeel Nederlanders dat het liefst een zwart geschminkte Piet heeft is sinds 2016 gehalveerd van 65 naar 33 procent. Onder hoogopgeleiden is dit aandeel nog steeds dalend (vorig jaar 23%, nu 20%), maar onder laagopgeleiden is dit al enkele jaren de helft.

Figuur 1.3- "Het uiterlijk van Zwarte Piet moet blijven zoals het was (met zwarte huidskleur)" (% naar opleiding) Basis: gehele steekproef (n=1.457)

Hoger opgeleiden vaker voor directe verandering

Hoogopgeleide Nederlanders willen nu iets vaker een mix van Zwarte, Schoorsteen en gekleurde Pieten (was 21%, nu 25%).

Tabel 1.2 - Wat vindt u? Kunt u een van onderstaande uitspraken kiezen? (naar opleiding)

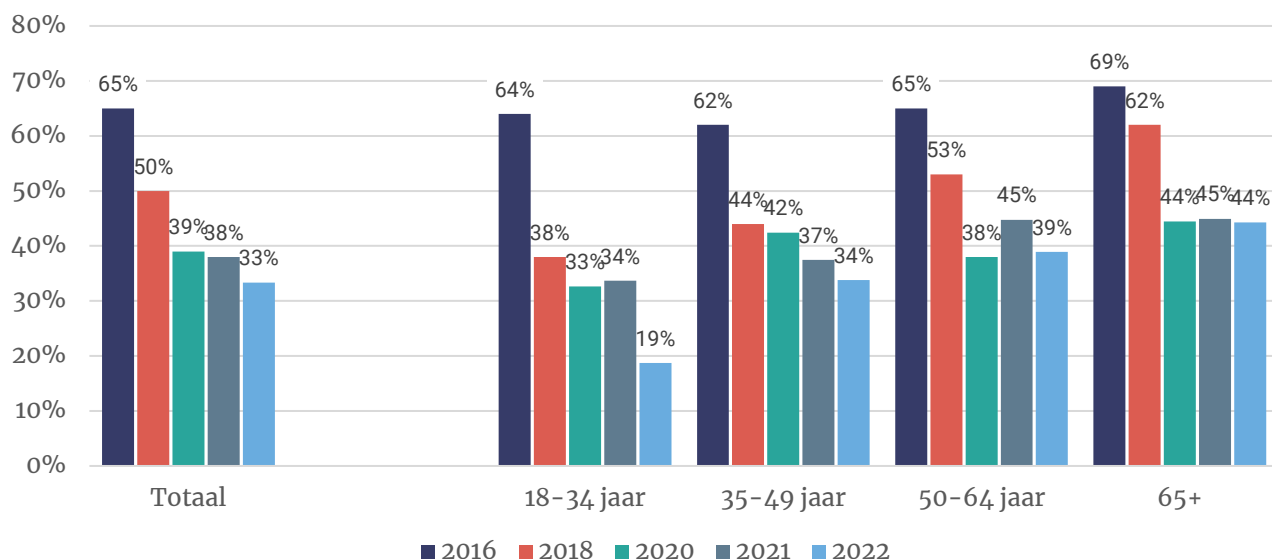
Basis: gehele steekproef (n=1.457)

	Lager opgeleid					Middelbaar opgeleid					Hoger opgeleid				
	'16	'18	'20	'21	'22	'16	'18	'20	'21	'22	'16	'18	'20	'21	'22
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Het uiterlijk van Zwarte Piet moet blijven zoals het was (met zwarte huidskleur)	79	68	50	50	49	69	58	45	43	38	44	31	26	23	20
Er moet een mix zijn van Zwarte Pieten, Schoorsteen Pieten (roetvegen, lichtere huidskleur) en gekleurde Pieten.	9	16	21	21	24	13	19	20	22	25	20	23	20	21	25
Het uiterlijk van Zwarte Piet moet geleidelijk veranderen (naar een Schoorsteen Piet met roetvegen en een lichtere huidskleur)	8	11	15	9	9	11	15	13	11	13	19	25	18	16	15
Het uiterlijk van Zwarte Piet moet direct veranderen (naar een Schoorsteen Piet met roetvegen en een lichtere huidskleur)	1	2	5	9	4	3	4	7	7	11	9	11	15	21	21
Het uiterlijk van Zwarte Piet moet helemaal veranderen (alleen nog witte of gekleurde huidskleur)	0	1	1	2	4	1	1	4	3	3	3	3	8	6	6
Piet moet helemaal worden afgeschaft (geen gekleurde of Zwarte Pieten)	0	0	2	3	3	1	1	3	6	4	2	1	5	5	4
Weet ik niet	2	1	7	6	7	2	2	9	7	6	3	6	7	8	9
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

1.1.2 Jongeren minder vaak voor het behoud van traditionele Piet

Jongeren waren al het minst vaak voor een Zwarte Piet met zwarte huidskleur, maar afgelopen jaar is dat nog verder teruggelopen van 34 naar 19 procent (Figuur 1.4). Bij de leeftijdsgroepen tot 65 jaar zien we een kleinere daling en onder 65 plussers blijven ruim vier op de tien vinden dat 'Zwarte Piet moet blijven zoals het was'.

Figuur 1.4- "Het uiterlijk van Zwarte Piet moet blijven zoals het was (met zwarte huidskleur)" (% naar leeftijd). Basis: gehele steekproef (n=1.457)

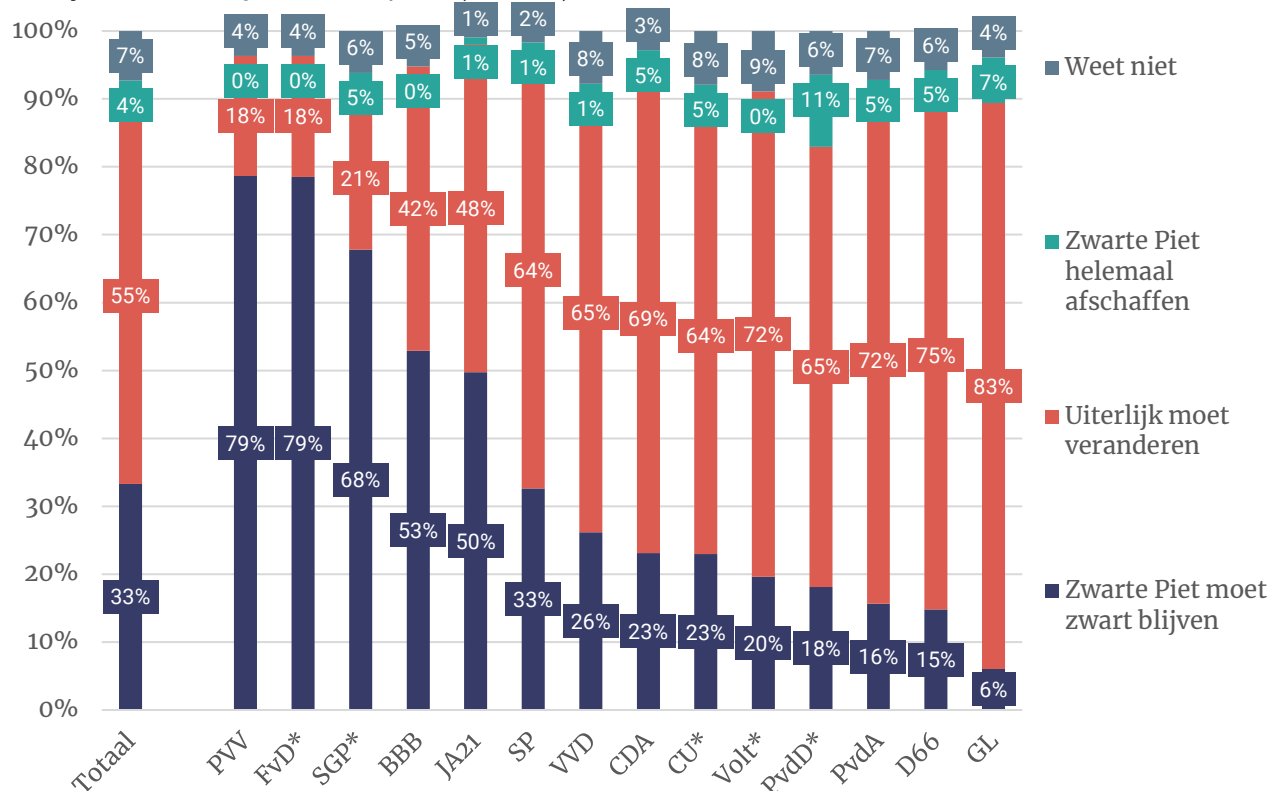

Grote verdeeldheid naar politieke voorkeur

Niet geheel verrassend zijn kiezers op de rechterflank groter voorstander van de traditionele Zwarte Piet dan linkse kiezers. De huidige kiezers van PVV, FvD en SGP vinden in grote meerderheid dat Zwarte Piet zwart moet blijven. Kiezers van BBB en JA21 zijn meer verdeeld: meer dan vier op de tien is voorstander van een Piet met een veranderd uiterlijk en de helft is voor het behoud 'zoals het was met een zwarte huidskleur'.

Bij de overige partijen is een duidelijk minderheid voorstander van het behoud van de traditionele Zwarte Piet.

Figuur 3 - Wat vindt u? Moet Zwarte Piet zwart blijven, geleidelijk/direct veranderen, helemaal verdwijnen?⁴ Basis: gehele steekproef (n=1.457)

⁴ De uitkomsten voor partijen gemarkeerd met een * moeten als indicatief worden gezien vanwege het lage aantal waarnemingen (FvD, 27; PvdD, 43; CU, 23; Volt, 24; SGP, 23)

Meer animo voor verandering in grote steden

Een kwart van de inwoners van de drie grote steden (Amsterdam, Rotterdam en Den Haag) vindt dat Zwarte Piet moet blijven zoals hij was. In de overige landsdelen is dit ongeveer een op drie, behalve in zuidelijk Nederland (Limburg, Zeeland en Noord-Brabant). Daar is 40 procent voor een traditionele Piet.

Tabel 1.3- Wat vindt u? Kunt u één van onderstaande uitspraken kiezen? Basis: gehele steekproef (n=1.457)

	Totaal	3 Grote steden	West	Noord	Oost	Zuid
Het uiterlijk van Zwarte Piet moet blijven zoals het was (met zwarte huidskleur)	33%	27%	31%	32%	34%	40%
Er moet een mix zijn van Zwarte Pieten, Schoorsteen Pieten (roetvegen, lichtere huidskleur) en gekleurde Pieten.	25%	22%	24%	24%	24%	27%
Het uiterlijk van Zwarte Piet moet geleidelijk veranderen (naar een Schoorsteen Piet met roetvegen en een lichtere huidskleur)	13%	13%	14%	13%	13%	12%
Het uiterlijk van Zwarte Piet moet direct veranderen (naar een Schoorsteen Piet met roetvegen en een lichtere huidskleur)	13%	22%	14%	11%	14%	9%
Het uiterlijk van Zwarte Piet moet helemaal veranderen (alleen nog witte of gekleurde huidskleur)	4%	9%	5%	7%	3%	3%
Piet moet helemaal worden afgeschaft (geen gekleurde of Zwarte Pieten)	4%	4%	5%	4%	5%	2%
Weet ik niet	7%	4%	8%	10%	6%	8%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

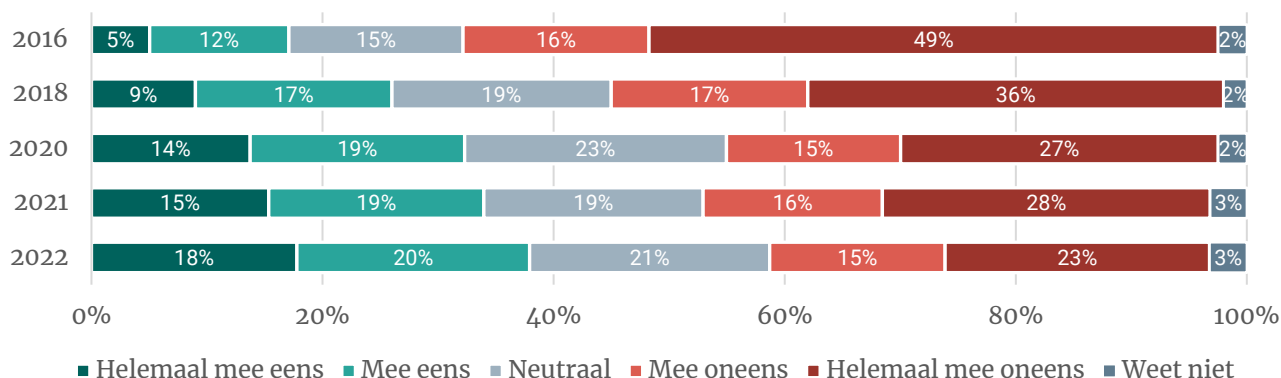
1.2 Vooral Surinaamse en Antilliaanse Nederlanders blij met verandering

In 2016 vond een minderheid van de Nederlanders het een goede zaak dat Zwarte Piet van uiterlijk verandert (17%) en was 65 procent het daar mee oneens. Nu is het aandeel dat het eens is met de stelling even groot als het aandeel dat het er mee oneens is (38%).

Onder Nederlanders zonder migratieachtergrond is het aandeel dat het ermee eens is kleiner (34%) dan het aandeel dat het er mee oneens is (43%). Nederlanders met een migratieachtergrond zijn veel positiever over het veranderende uiterlijk van Zwarte Piet: onder Surinaamse en Antilliaanse Nederlanders is dit meer dan de helft.

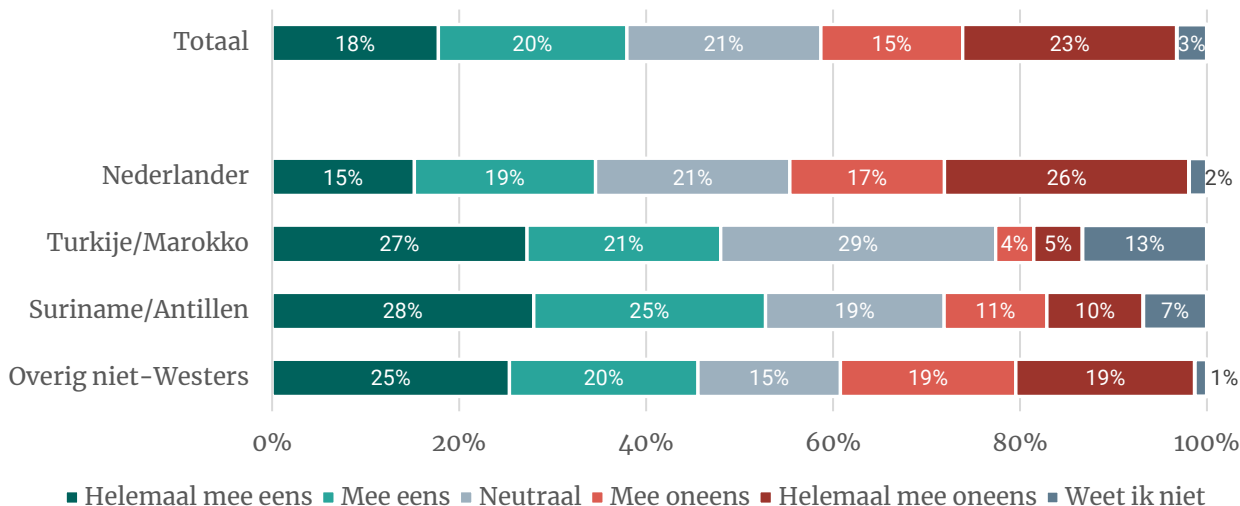
Figuur 4- Het is een goede zaak dat het uiterlijk van Zwarte Piet verandert (%)

Basis: gehele steekproef (n=1.457)

Figuur 5 - Het is een goede zaak dat het uiterlijk van Zwarte Piet verandert (%) – naar herkomst

Basis: gehele steekproef (n=1.457)

1.3 Helpt Nederlanders: Sinterklaastraditie moet blijven zoals hij is

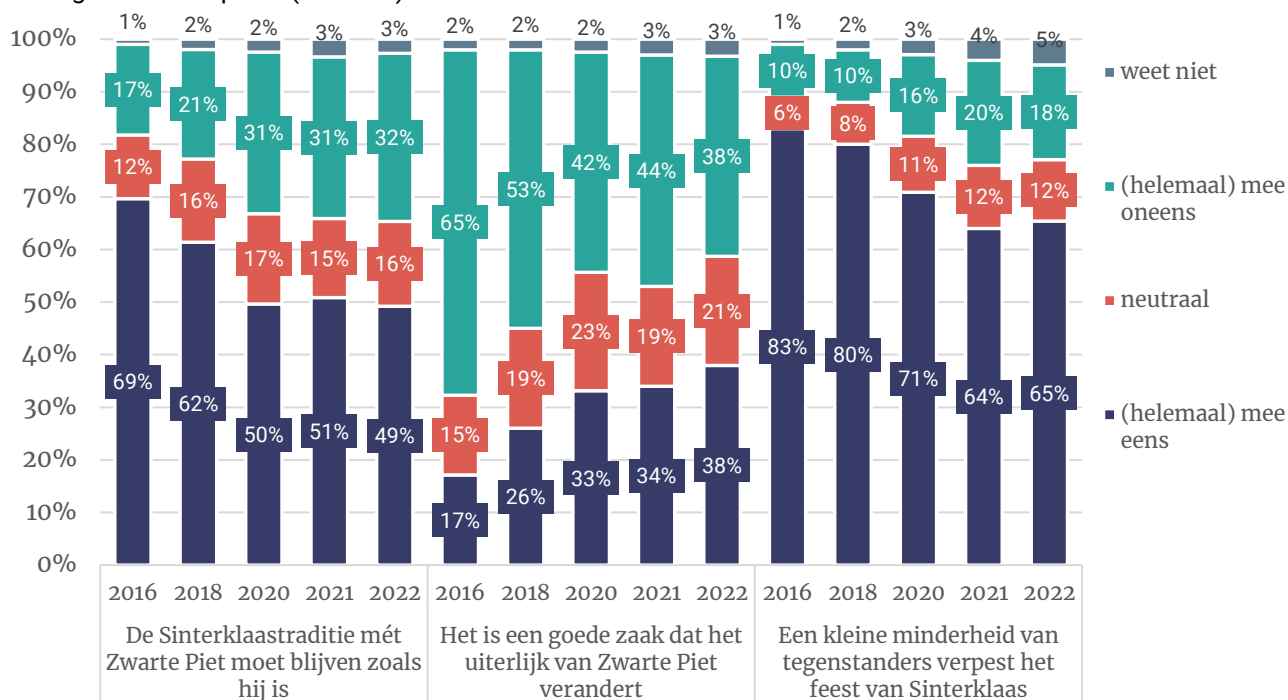
Net als in de voorgaande jaren vindt de helft van de Nederlandse bevolking dat de Sinterklaastraditie moet blijven zoals hij is, met een Zwarte Piet dus.

Hierbij moet wel opgemerkt worden dat ‘zoals hij is’ nu iets heel anders betekent dan in 2016. Tegenwoordig is de volledig zwart geschminkte Piet nagenoeg overal vervangen door roetveeg- of andersoortige Pieten.

Van de Nederlanders met een Surinaamse of Antilliaanse achtergrond vindt ruim vier op de tien (45%) *niet* dat de Sinterklaastraditie moet blijven zoals hij is (Figuur 1.6).

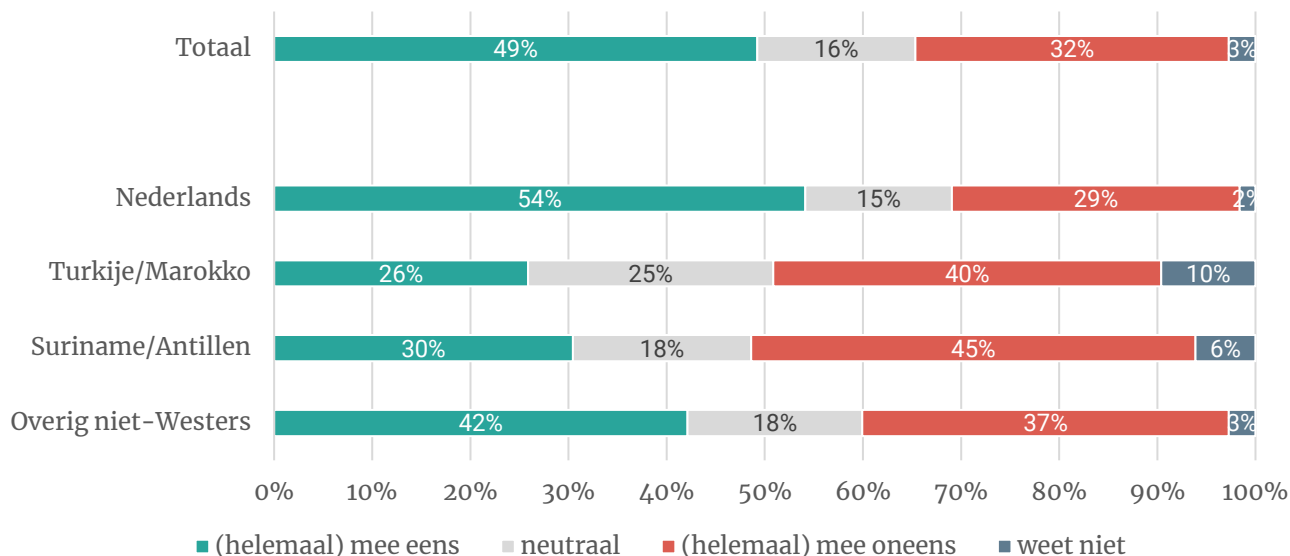
Twee op de drie Nederlanders (65%) vinden nog altijd dat een kleine minderheid van tegenstanders het Sinterklaasfeest verpest. Onder autochtone Nederlanders is het aandeel dat het hiermee eens is groter (73%), een minderheid van de Nederlanders met een migratieachtergrond is het hiermee eens (Figuur 1.7).

Figuur 1.5 Kunt u voor de volgende stellingen aangeven in welke mate u het er mee eens of oneens bent?
Basis: gehele steekproef (n=1.457)

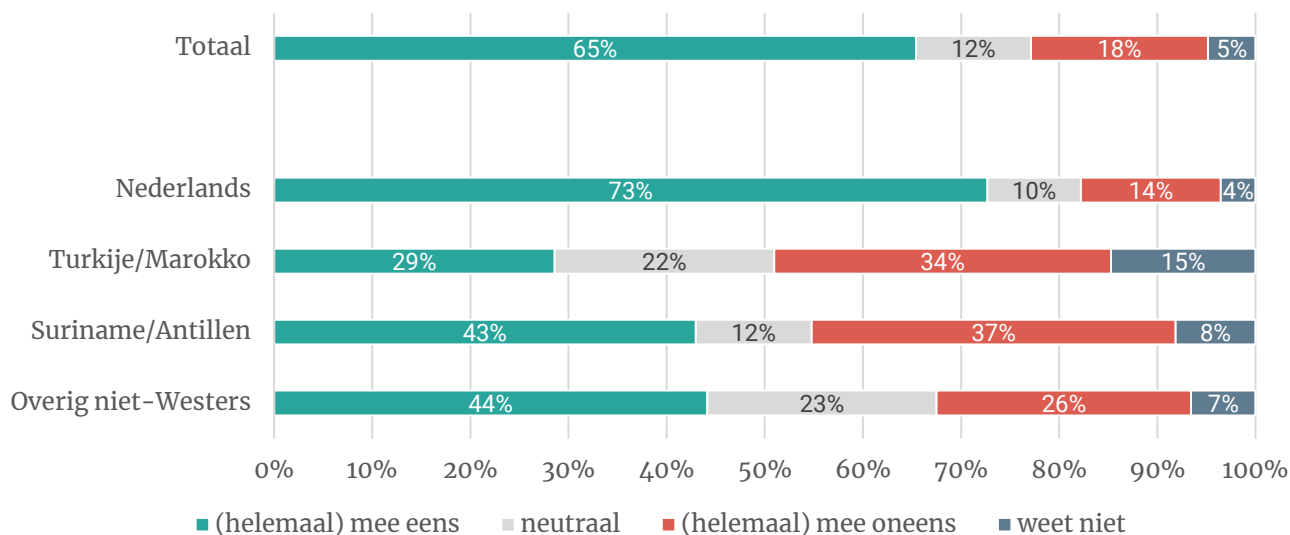
Figuur 1.6 - De Sinterklaastraditie mét Zwarte Piet moet blijven zoals hij is (naar herkomst)

Basis: gehele steekproef (n=1.457)

Figuur 1.7 - Een kleine minderheid van tegenstanders verpest het feest van Sinterklaas (naar herkomst)

Basis: gehele steekproef (n=1.457)

1.4 Ruime meerderheid wil Sinterklaasfeest behouden

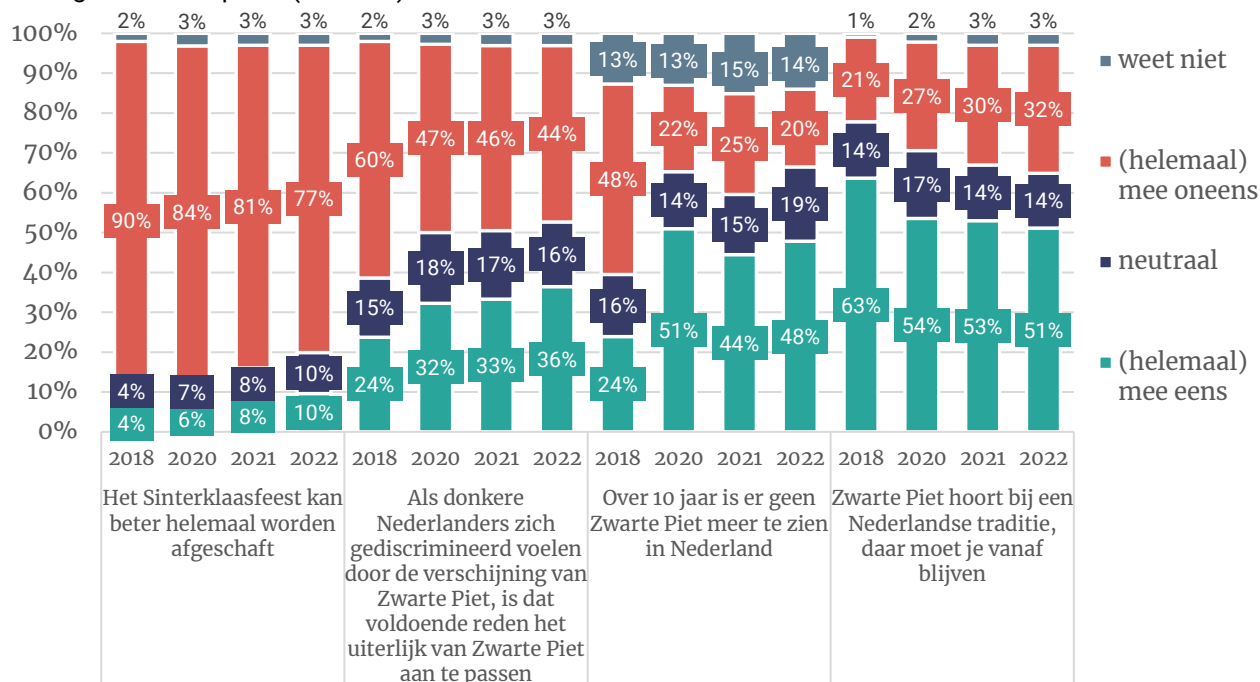
Tien procent vindt dat het Sinterklaasfeest beter helemaal kan worden afschaft. Het Sinterklaasfeest moet volgens ruim driekwart van de bevolking worden behouden, al neemt dit aandeel over de tijd af: in 2016 was 90 procent het ermee oneens dat het beter kan worden afschaft. Ten opzichte van vorig jaar zien we kleine verschuivingen: 51 procent vindt dat Zwarte Piet bij een Nederlandse traditie hoort waar je vanaf moet blijven (was 53%) en 36 procent vindt dat door donkere Nederlanders ervaren discriminatie genoeg reden is om Piet aan te passen (was 33%).

Nederlanders met een niet-Westerse migratieachtergrond zijn minder enthousiast over het Sinterklaasfeest dan ‘autochtone’ Nederlanders, van wie zes procent vindt dat het Sinterklaasfeest maar beter helemaal moet worden afschaft. Van de Nederlanders met een Surinaamse of Antilliaanse achtergrond is 23 procent het daar mee eens, van de Nederlanders met een Turkse of Marokkaanse achtergrond is dat 24 procent (Figuur 1.9).

De helft van de Surinaamse en Antilliaanse Nederlanders (52%) is het *oneens* met de stelling dat Zwarte Piet een traditie is waar je vanaf moet blijven (29% is het ermee eens; Figuur 1.11). Van de ‘autochtone’ Nederlanders is 52 procent het *eens* met deze stelling en 29 procent is het ermee *oneens*.

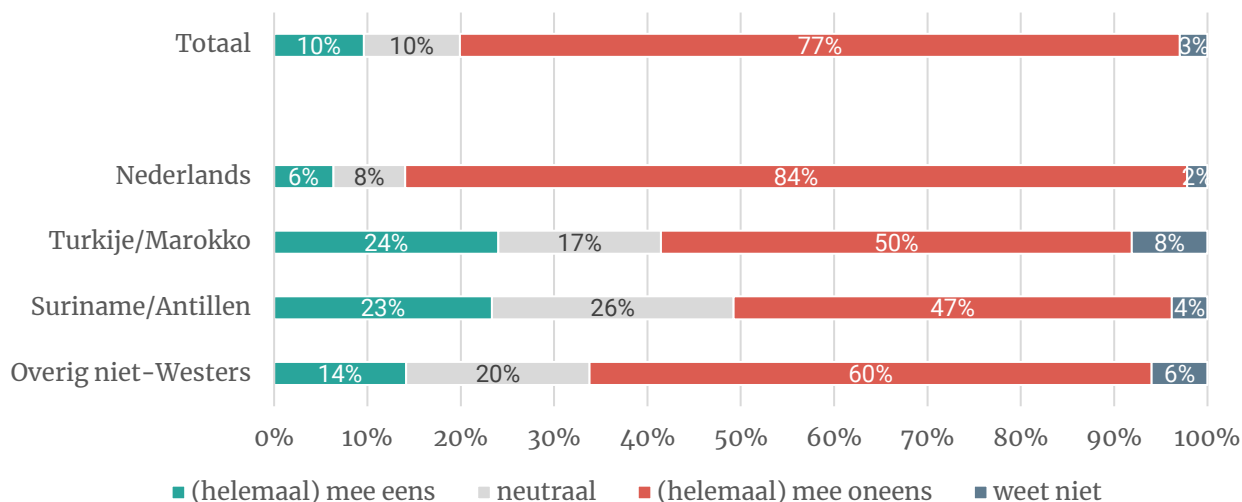
Voor drie op de tien (32%) ‘autochtone’ Nederlanders is het voldoende reden om het uiterlijk van Zwarte Piet aan te passen als donkere Nederlanders zich hierdoor gediscrimineerd voelen (Figuur 1.12). Volgens de helft van de Nederlanders met een Surinaamse of Antilliaanse (50%) en een meerderheid van Nederlanders met een Turkse of Marokkaanse achtergrond (58%) is dit afdoende reden.

Figuur 1.8 - Kunt u voor de volgende stellingen aangeven in welke mate u het er mee eens of oneens bent?
Basis: gehele steekproef (n=1.457)

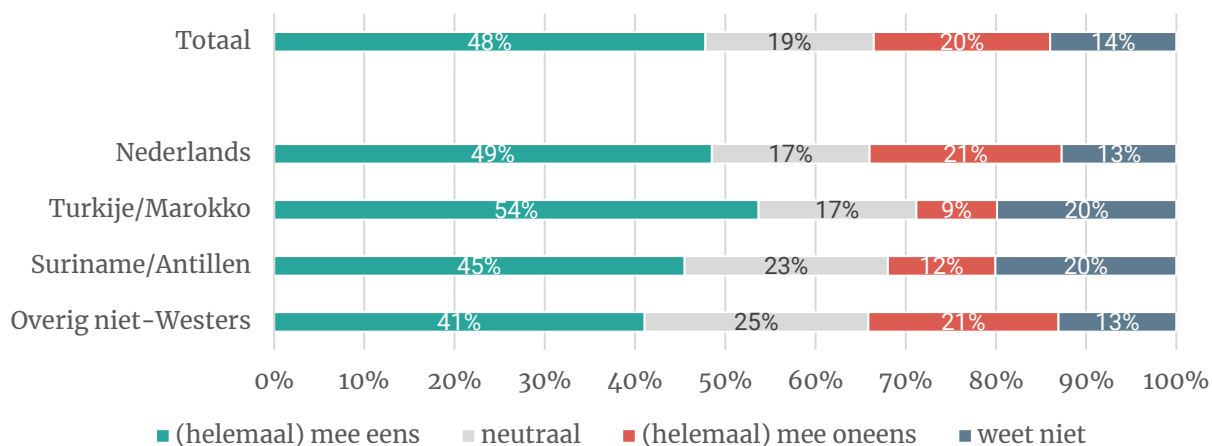
Figuur 1.9 - Het Sinterklaasfeest kan beter helemaal worden afgeschaft

Basis: gehele steekproef (n=1.457)

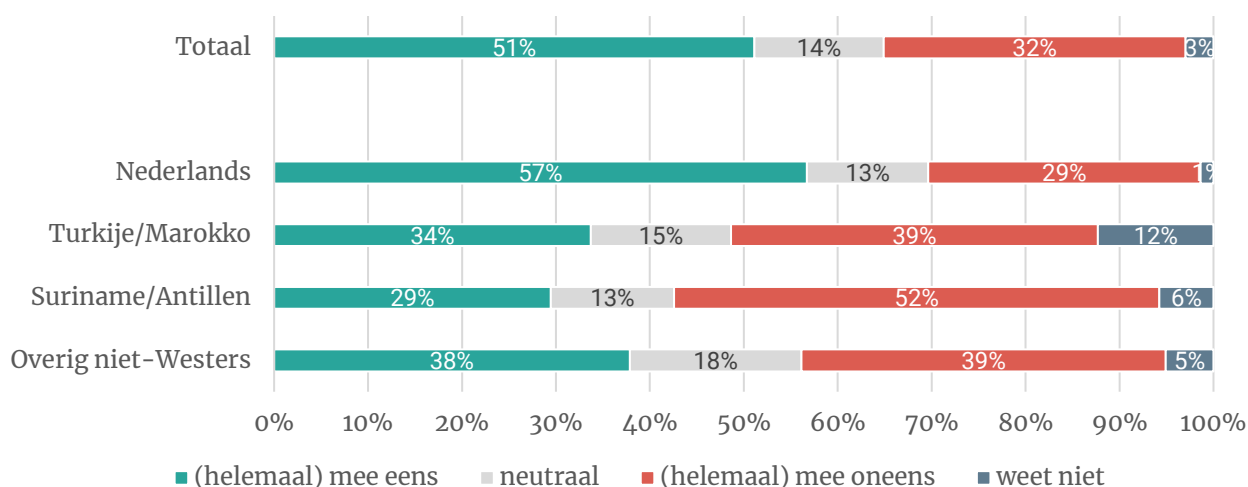
Figuur 1.10 - Over 10 jaar is er geen Zwarte Piet meer te zien in Nederland

Basis: gehele steekproef (n=1.457)

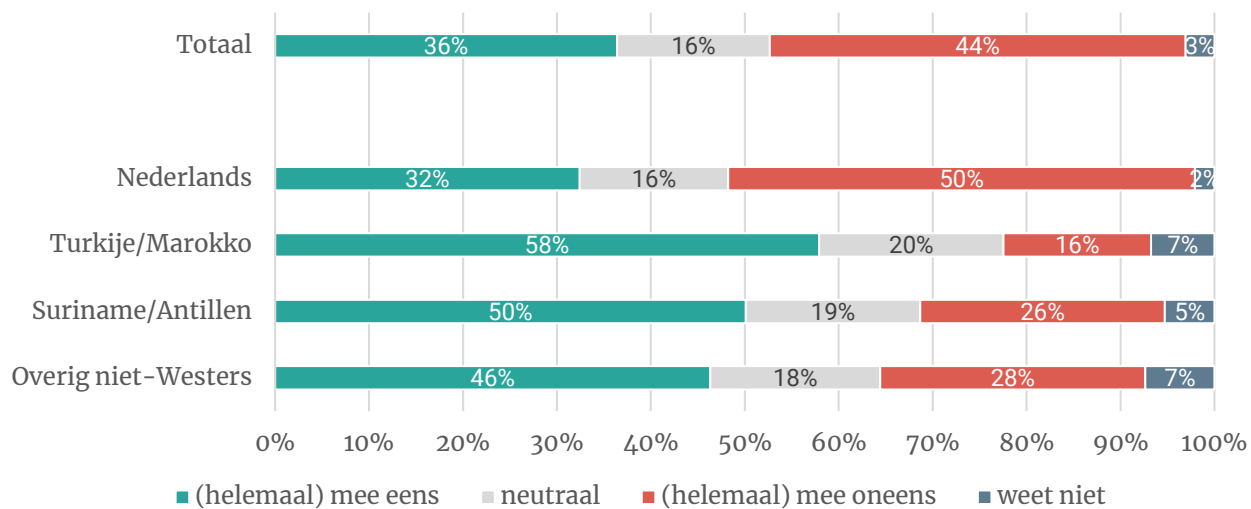
Figuur 1.11 - Zwarte Piet hoort bij een Nederlandse traditie, daar moet je vanaf blijven (naar herkomst)

Basis: gehele steekproef (n=1.457)

Figuur 1.12 - Als donkere Nederlanders zich gediscrimineerd voelen door de verschijning van Zwarte Piet, is dat voldoende reden het uiterlijk van Zwarte Piet aan te passen

Basis: gehele steekproef (n=1.457)

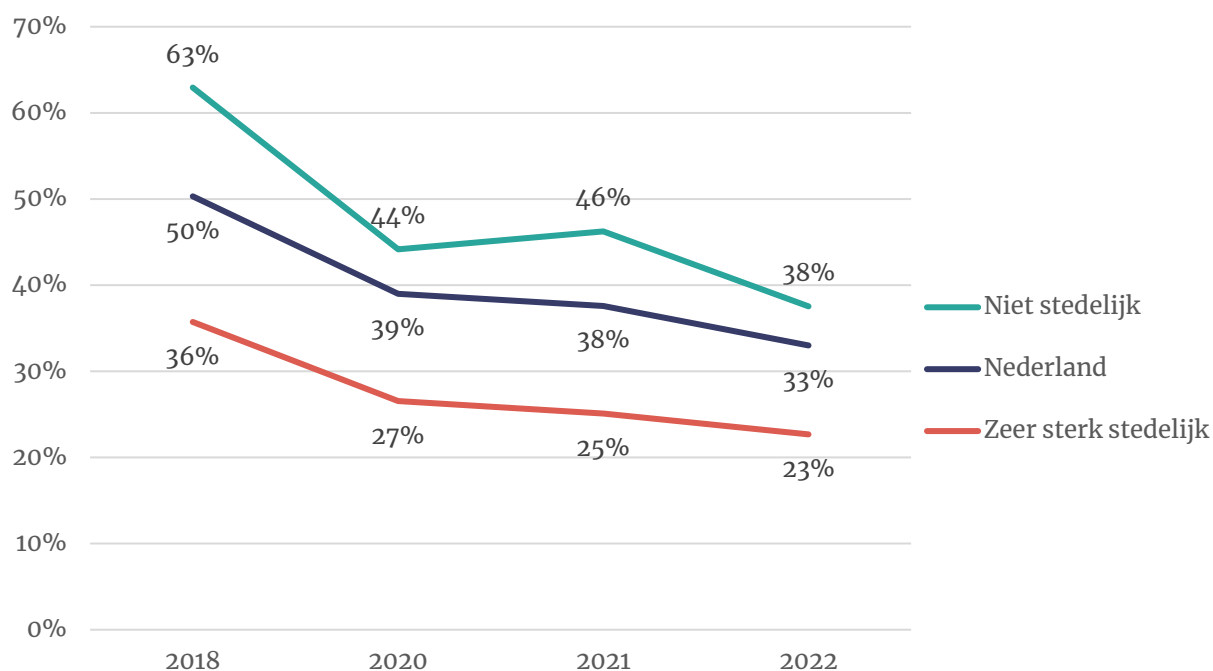
1.5 Ook op platteland steeds minder animo voor Zwarte Piet

In niet-stedelijke gebieden (indeling op basis van CBS) vond in 2018 de ruime meerderheid (63%) dat Zwarte Piet alleen zwart moest blijven. Tegenwoordig is nog maar 38 procent die mening toegedaan. Daarmee denken Nederlanders uit niet-stedelijke gebieden hier nu hetzelfde over als Nederlanders uit zeer sterk stedelijke gebieden in 2018. In deze zeer sterk stedelijke gebieden is men nu nog minder vaak voorstander vasthouden aan Zwarte Piet.

Figuur 1.13 - Het uiterlijk van Zwarte Piet moet blijven zoals het was (met zwarte huidskleur).

Andere antwoordopties: "Er moet een mix zijn van Zwarte Pieten, Schoorsteen Pieten en gekleurde Pieten", "Het uiterlijk van Zwarte Piet moet geleidelijk veranderend (naar een Schoorsteen Piet met roetvegen en een lichtere huidskleur)", "Het uiterlijk van Zwarte Piet moet direct veranderen (naar een Schoorsteen Piet met roetvegen en een lichtere huidskleur)", "Het uiterlijk van Zwarte Piet moet helemaal veranderen (alleen nog witte of gekleurde huidskleur)" en "Piet moet helemaal worden afgeschaft".

Basis: gehele steekproef (n=1.457)

2 Onderzoeksverantwoording

Verantwoording

Dit onderzoek vond plaats van vrijdag 11 november tot dinsdagochtend 15 november.

In totaal werkten 1.457 Nederlanders van 18 jaar of ouder mee aan dit onderzoek.

Het grootste deel is afkomstig het I&O Research Panel, een kleiner deel (214) uit het panel van PanelClix. Dit zijn allen Nederlanders met een niet-Westerse migratieachtergrond. In totaal werkten 246 Nederlanders met een niet-Westerse migratieachtergrond mee aan het onderzoek.

Totaal	Etniciteit		Naar land van herkomst				
	Niet-Westerse migratieachtergrond	Westerse migratieachtergrond	Nederland	Turkije	Suriname/ Antillen	Marokko	Overig niet-Westers
1.457	246	82	1.127	36	104	37	69

Weging en marges

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2021. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard. Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde Nederlandse inwoners (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken. Bij onderzoek is er sprake van een betrouwbaarheidsinterval en onnauwkeurigheidsmarges. In dit onderzoek gaan we uit van een betrouwbaarheid van 95 procent. Bij een steekproef van n=1000 en een uitkomst van 50 procent is er sprake van een foutmarge van plus of min 3,1 procent.

I&O Research Panel

Het I&O Research Panel is geworven op basis van aselechte personen- en huishoudensteekproeven op traditionele manier (geen zelfaanmelding). Het I&O Research Panel werkt met een spaarprogramma, waarbij deelnemers punten sparen afhankelijk van de lengte en complexiteit van de vragenlijst. Deze punten kunnen later worden ingewisseld voor Bol.com-tegoed of een donatie aan een goed doel.

I&O Research

I&O Research is het grootste onderzoeksbureau voor overheid en non-profit (volgens de MarktOnderzoeksAssociatie, MOA, 2019). Het is onze missie bij te dragen aan beter onderbouwde keuzes van onze klanten, op basis van onderzoek en advies. Wij werken voor overheids- en non-profitorganisaties.

I&O Research heeft vestigingen in Amsterdam en Enschede.

I&O Research is lid van de MarktOnderzoeksAssociatie (MOA), maakt deel uit van de Research Keurmerk Groep en onderschrijft de internationale ICC/ESOMAR-gedragscode voor markt- en sociaalwetenschappelijk onderzoek. I&O Research is ISO 9001-, ISO 20252- en ISO 27001-gecertificeerd. Het online onderzoekspanel (I&O Research Panel) is ISO 26362-gecertificeerd. Dit is de norm voor online en offline access panels.

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00
E info@ioresearch.nl
KVK-nummer 08198802

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
T (020) 308 48 00
E info@ioresearch.nl